

Mottagare

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Utredningsuppdrag avseende laboratorieverksamheten på Visby lasarett

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att:

- Godkänna rapporten och lägga den till handlingarna.
- Ge förvaltningen i uppdrag att fortsätta arbeta för ett fördjupat samarbete med MDK, Region Stockholm, i enlighet med rapporten.
- Ge förvaltningen i uppdrag att tillsammans med Region Stockholm utreda den juridiska möjligheten för Region Stockholm att driva den laboriemedicinska verksamheten på Gotland.
- Ge förvaltningen i uppdrag att initiera en organisationsöversyn av vattenlaboratoriet.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsnämnden har 2023-06-21 (HSN § 61) beslutat att ge förvaltningen i uppdrag att initiera ett fördjupat samarbete med extern samarbetspartner. Detta efter att förvaltningen tidigare bland annat haft i uppdrag att ta fram en nulägesbeskrivning av laboratorieverksamheten på Visby lasarett, som presenterades låg till underlag för ovanstående beslut.

Förvaltningens bedömning är att MDK (Medicinsk Diagnostik Karolinska) är den naturliga samarbetsparten, varför förvaltningen vänt sig dit för utreda hur ett fördjupat samarbete skulle kunna se ut. Att MDK är den naturliga samarbetsparten beror framförallt på att det är den part som förvaltningen idag har flera partnerskapsavtal med och samarbetet fungerar väl. Det är dit som prover skickas för analys och det är ett samarbete där både kunskap om varandras verksamheter och rutiner utvecklats över tid, även rutiner kring de logistiska utmaningar som finns kopplat till verksamheten. En fungerande laboriemedicinsk verksamhet är också helt central i händelse av kris eller krig. Därav är beredskapsfrågorna kopplat till verksamheterna mycket både viktiga och utmanande. Här finns sedan tidigare ett samarbetsavtal med Region Stockholms beredskapsorganisation, varför det också är en del av att valet av samarbetspartner faller på MDK. Utredningen har utgått ifrån två scenarier:

- Att MDK övertar och driver laboratorieverksamheten på Gotland, liksom MDK driver laboratorieverksamheten på de olika sjukhusen

inom Region Stockholm.

- Att Region Gotland fortsatt driver laboratorieverksamheten på Gotland men med en fördjupning inom flertalet områden enligt utredningen.

Under arbetets gång har Region Stockholms jurister i en första bedömning meddelat att på grund av lokaliseringsprincipen i kommunallagen troligtvis inte är möjligt för Region Stockholm att bedriva verksamhet på Gotland. Region Gotlands jurister har gjort samma initiala bedömning, men menar att frågan ändå är möjlig att utreda. En politisk samstämmighet inom Region Gotland och Region Stockholm skulle eventuellt kunna göra detta möjligt. För ett sådant scenario krävs flertalet utredningar både rent juridiska och ekonomiska.

Scenariot med ett fördjupat samarbete mellan MDK och LMCG (Laboratoriemedicinskt centrum Gotland) torde vara enklare att åstadkomma, men som kanske inte skulle ge riktigt samma effekter. Förslaget till samarbetsstruktur som utredningen föreslår är relativt omfattande och behöver anpassas till förutsättningarna på LMCG. En diskussion kring organisationen har redan inletts. Utredningen föreslår att en projektorganisation tillsätts för att implementera samarbetsstrukturen.

Den aspekt som inte tillräckligt framgår tillräckligt i rapporten är utvecklingen av samarbetet kopplat beredskapsfrågan. De utmaningar som finns i vardagen kopplat till Gotlands ö-läge med transportfrågan som en ständig osäkerhet är väl kända, men hur verksamheten ska kunna bedrivas i en situation då transportmöjligheterna är ännu sämre har utredningen inte fördjupats sig i. Förvaltningen har under hösten arbetat med att definiera krigsorganisationen i de olika verksamheterna vid Visby lasarett, det vill säga vilken vård ska bedrivas i händelse av krig, och vad behövs för att detta ska vara möjligt. Det arbetet kommer att fortsätta under våren, med bland annat den laboratoriemedicinska verksamheten. Det kommer att vara ett viktigt inspel till de frågor som det fördjupade samarbetet med MDK ska vara med att lösa.

Som det framgår av rapporten kommer ett utökat samarbete med MDK innebära en utökad kostnad. Vinsten ses främst vad gäller minskad sårbarhet men även utveckling, och effektivitet. Gemensamma upphandlingar skulle sannolikt innebära besparingar vad gäller personalens arbetstid både i samband med upphandlingar och vid felsökningar samt alternativa lösningar vid teknikproblem.

De ekonomiska förutsättningarna kopplade till småskaligheten kommer med all sannolikhet att kvarstå likaså LMCGs utsatthet vad gäller logistik och transporter.

I LMCG på Gotland ingår i dagsläget vattenlaboratoriet. Vattenlaboratoriet har ingen naturlig anknytning till hälso- och sjukvården. Den största kunden är teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Det finns ingen möjlighet till

samarbete med MDK avseende vattenlaboratoriet, då det inte finns inom hälsö- och sjukvårdens organisation inom Region Stockholm.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att möjligheten för Region Stockholm att ta över driften för LMCG på Gotland behöver fortsatt utredas.

Bedömningen är också att i väntan på en sådan utredning, föreslås att en samarbetsstruktur i enlighet med rapporten initieras. Detta för att påbörja ett fördjupat samarbete samt översyn och utökning av nuvarande partnerskapsavtal.

Ytterligare bedömning är att utredning av lämplig organisatorisk placering av vattenlaboratoriet bör initieras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hälsö- och sjukvårdsförvaltningen daterad 2026-01-28
Förstudierapport Laboriemedicin Gotland slutversion, daterad 2025-04-30

Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälsö- och sjukvårdsdirektör